

XXII-OJI JAUNŲJŲ MOKSLININKŲ PSICHOLOGŲ KONFERENCIJA

KASDIENYBĖ KINTANČIAME PASAULYJE

2025 m. gegužės 16 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKŲ LEIDINYS

Abstract book of the
22nd Conference of Junior Researchers in Psychology
EVERYDAY LIFE IN A CHANGING WORLD
May 16, 2025

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

KONFERENCIJOS ORGANIZACINIS KOMITETAS || ORGANISATIONAL COMMITTEE

Pirmininkė | Chair:

Greta Guogaitė

Nariai || Members:

Miglė Rudytė

Justė Margevičienė

Agnė Grigaitė

Livija Žiemienė

Donata Pečiukėnienė

Studentai || Students:

Ramunė Serapinė

Gintarė Ušakovaitė

KONFERENCIJOS MOKSLO KOMITETAS || SCIENTIFIC COMMITTEE OF THE CONFERENCE

Pirmininkė || Chair:

prof. dr. Roma Jusienė

Nariai || Members:

prof. dr. Evaldas Kazlauskas

prof. dr. Ilona Laurinaitytė

doc. dr. Sigita Girdzijauskienė,

doc. dr. Greta Kaluževičiūtė-Moreton

doc. dr. Ramunė Dirvanskienė

dr. Arūnas Žiedelis

dr. Said Dadašev

dr. Austėja Dumarkaitė

KONFERENCIJOS GLOBĖJA || PATRON OF THE CONFERENCE

Prof. habil dr. Danutė Gailienė

KONFERENCIJOS ORGANIZATORIAI || CONFERENCE ORGANISERS

Filosofijos
fakultetas

INFORMACINIS RĖMĖJAS | INFORMATIONAL SPONSOR

RĖMĖJAI | SPONSORS

PARTNERIS | PARTNER

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

DOI <https://doi.org/10.15388/JMPK.2025>

ISSN 2669-0357

Copyright © 2025 Authors. Published by Vilnius University Press

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

Metodika. Šiame tyrime naudojami projekto „Veiksmingo mokymo(si) paieška: Kliūčių mokytis matematikos psichologinio mechanizmo analizė (DoIT2)“ (projekto vadovė S. Raižienė) duomenys. Iš viso analizuojami surinkti 500–tų devintos klasės mokinių duomenys, kurie buvo renkami 2023/2024 m. m. rudenį tyrimui paruošta popierine anketa. Šio darbo autorė prisidėjo prie projekto „DoIT2“ 1-ojo ir 2-ojo etapų vykdymo. Tyrimo konstruktyvų vertinimui buvo naudojami projekto „DoIT2“ teiginiai, tačiau iš jų buvo konstruojamos naujos skalės:

- Savireguliuotas mokymasis buvo operacionalizuotas remiantis P. R. Pintrich modeliu ir Vandevelde ir kt. sudarytu instrumentu, matuojant motyvaciją, saviveiksmingumą ir metakognityvines strategijas.

- Mokytojo sąveikų su mokiniais kokybės konstruktas buvo operacionalizuotas remiantis R. C. Pianta ir kitų tyrėjų sukurtu Mokymo per sąveikas modeliu, vertinant Emocinę paramą ir Paramą mokantis.

Taip pat buvo nustatomi matematikos pasiekimai pagal matematikos 9 klasės I pusmečio vertinimus bei surinkti demografiniai duomenys: mokinių lytis, amžius ir mokyklos vietovė.

Statistinė duomenų analizė buvo atlikta su IBM SPSS 27 programa. Skalių sudarymui buvo atliktos tiriančioji ir patvirtinančioji faktorių analizės, o skaičiavimams buvo naudoti parametriniai statistinės analizės metodai: Pearson koreliacijos, Student t–testas, ANOVA metodas, daugialypė tiesinė regresija bei regresiniai mediaciniai modeliai su Process įskiepiu.

Rezultatai. Kuo stipresnę emocinę ir paramą mokantis teikia matematikos mokytojai, tuo labiau devintos klasės mokiniai reguliuoja savo matematikos mokymąsi ir tuo aukštesni jų matematikos pasiekimai. Be to, tyrimo rezultatai parodė, kad savireguliuotas mokymasis yra ryšio tarp mokytojo sąveikų su mokiniais kokybės ir matematikos pasiekimų mediatorius.

Išvados. Tiek paties mokinio savireguliuotas mokymasis, tiek mokytojo parama yra itin svarbūs mokinių matematikos pasiekimams.

Raktiniai žodžiai: savireguliuotas mokymasis, mokytojo emocinė parama, mokytojo parama mokantis, matematikos pasiekimai.

JAUNŲ SUAUGUSIŲJŲ TIKĖJIMAS SVEIKATOS SĄMOKSLO TEORIJOMIS, SAVIREGULIACIJA IR SU SVEIKATA SUSIJĘS ELGESYS

Greta Puzaitė

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas

Sąmokslų teorijos pateikia alternatyvius reikšmingų įvykių paaiškinimus, įtvirtinant požiūrį, jog už jų slypi slapti individų ar grupių planai (Mahl et al., 2022). Jos turi įtakos sveikatai – susidūrimas su sąmokslų teorijomis sumažina skiepijimąsi (Jolley & Douglas, 2014), pasitikėjimas jomis medijuoja požiūrio į ŽIV testavimą ir prevencinio saviveiksmingumo ryšį. Saviveiksmingumas ir kiti savireguliacijos komponentai vaidina svarbų vaidmenį asmens sveikatai – paveikia kasdienius, sveikatai palankius pasirinkimus, ar ligų gydymą. Pacientų savarankiškas gebėjimas patiems reguliuoti gydymo režimą tampa vis svarbesnis – siekiant sumažinti ligoninių apkrovą, įvairių ligų gydymas pereina nuo stacionarinės priežiūros prie savikontrolės (Leventhal ir kt., 2016). Tad tyrimai pagilinantys sveiko elgesio supratimą tampa vis labiau svarbesni individo ir valstybės mastu. Šio tyrimo tikslas – įvertinti tikėjimo sveikatos sąmokslų teorijomis ryšį su sveikata susijusiu elgesiu ir su savireguliacija.

Šiame tyrime dalyvavo 178 tiriamieji (133 moterys (74,7%) ir 41 vyras (23%)), kurių amžius svyravo nuo 18 iki 29 metų ($M = 21,9$; $SD = 2,87$). Tyrimo dalyviams buvo pateikta Pasitikėjimo sveikatos sąmokslu teorijomis instrumentas (Cronbach $\alpha = 0,91$), Trumpasis savireguliacijos klausimynas (Carey, Neal & Collins, 2004) (Cronbach $\alpha = 0,91$), Gyvenimo būdo klausimynas (Pukinskaitė ir Žentelytė, 2014) (Cronbach $\alpha = 0,87$) ir demografinių klausimų anketa. Rezultatų analizė parodė, kad didmiesčio gyventojai sąmokslu teorijomis pasitiki mažiau nei miestų ir kaimų gyventojai ($t(176) = -2,23$, $p = 0,027$, $d = 0,34$). Tikėjimas su sveikata susijusiomis sąmokslu teorijomis yra susijęs su sveikesniu elgesiu ($r_p = 0,167$; $p < 0,05$), o toks elgesys yra susijęs su didesne savireguliacija ($r_p = 0,391$; $p < 0,001$). Atlikta daugialypė regresinė analizė buvo statistiškai reikšminga ($F(2,175) = 18,860$, $p < 0,001$), $R^2 = 0,177$ – tiriamieji, tikintys sąmokslu teorijomis ir gebantys geriau reguliuoti save elgėsi sveikiau.

Nors tyrimas parodo, kad nepasitikėjimas institucijomis prisideda prie sveikesnių įpročių, tačiau tai gali užkirsti kelią pagalbos priėmimui medicininės krizės metu, kai pagalbą gali suteikti tik sveikatos apsaugos sistema.

Raktiniai žodžiai: Sąmokslu teorijos, savireguliacija, sveikata, su sveikata susijęs elgesys, saviveiksmingumas

PSICHIKOS SVEIKATOS STIGMOS MAŽINIMAS IR PSICHIKOS SVEIKATOS AMBASADORIŲ INICIATYVA „ŽVELK GILIAU“

Ramunė Račinskaitė

Klaipėdos universitetas, socialinių ir humanitarinių mokslų fakultetas, psichologijos katedra

2022 m. Higienos instituto Psichikos sveikatos iniciatyva buvo atliktas tyrimas, kuriuo siekta įvertinti stigmatizuojančias Lietuvos gyventojų nuostatas psichikos sveikatos srityje. Tyrimo rezultatai parodė, kad pusė Lietuvos gyventojų turi teigiamas nuostatas į psichikos sveikatos sutrikimų turinčius asmenis. 3 iš 4-ių pozityviai vertina kreipimąsi pagalbos patiemis susidūrus su psichikos sveikatos sunkumais. Nepaisant to, kad visuomenė tampa tolerantiškesnė psichikos sunkumų patiriančių asmenų atžvilgiu, tačiau psichikos sveikatos stigma Lietuvoje vis dar gaubia daug gyvenimo sričių-gyvenimą bendruomenėje, darbą, švietimą, sveikatos priežiūrą. Vis dar kyla sunkumų gebėti suprasti ir priimti psichikos sveikatos sutrikimus.

2023 m. balandžio mėn. Sveikatos apsaugos ministerija siekdama mažinti su psichikos sveikata susijusią stigmą, stiprinti palankias nuostatas į savo ar kitų žmonių psichikos sveikatą, pradėjo vykdyti psichikos sveikatos ambasadorių iniciatyvą „Žvelk giliau“. Ją vykdo koordinatoriai- psichikos sveikata besirūpinančios nevyriausybinių organizacijų ir valstybės, savivaldybės įstaigos skirtinguose miestuose. Jos buria savanorius- ambasadorius, turinčius psichikos sveikatos sunkumų ar sutrikimų patirties ar tokią patirtį išgyvenantį artimąjį bei norinčius dalytis savo savo patirtimi šioje srityje, siekiant skatinti visuomenę atvirai kalbėtis apie psichikos sveikatą. Ambasadorius dalyvauja diskusijose, susitikimuose, teminiuose įvairaus pobūdžio renginiuose, tiesioginėse transliacijose socialiniuose tinkluose, tinklalaidėse, duoda interviu radijo, pokalbių ir kitose laidose kalbėdamas apie asmeninę patirtį, apie psichikos sveikatą, inicijuoja pokalbius psichikos sveikatos ir stigmos mažinimo temomis mokyklose, universitetuose, darbovietėse.

Kol kas šios iniciatyvos veiksmingumo tyrimai dar nebuvo atlikti. Iniciatyva veikia nuo 2023 m. 2025 m. antroje pusėje planuojama pakartoti tyrimą apie stigmatizuojančias Lietuvos gyventojų nuostatas psichikos sveikatos srityje. Šia iniciatyva siekiama iki 2030-ųjų sumažinti stigmines nuostatas į psichikos sveikatą 5proc. (nuo 61,7 proc. iki 56,7 proc.) Po